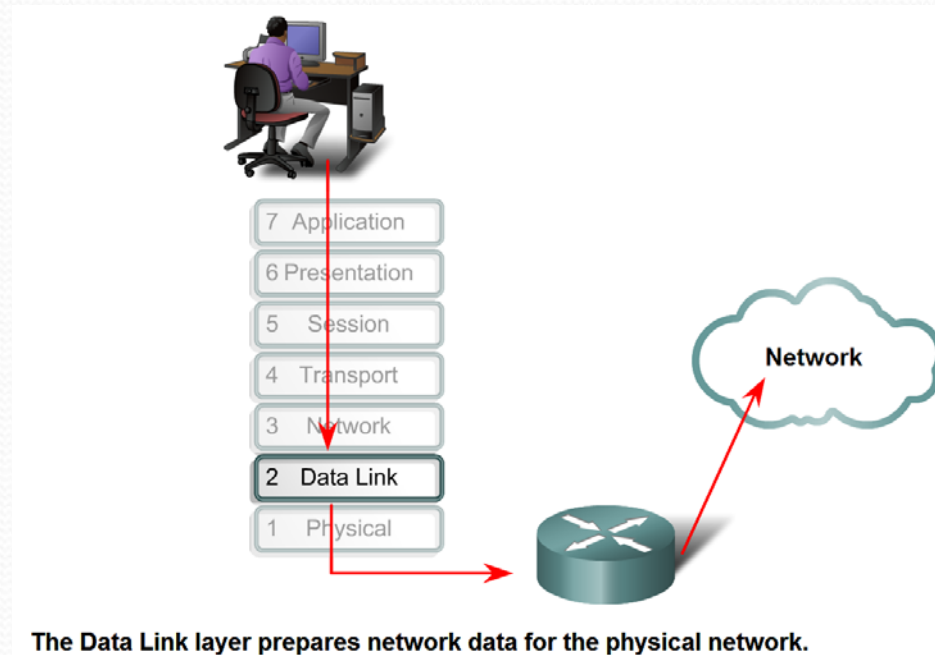

RAČUNARSKE MREŽE

04 – Sloj veze podataka

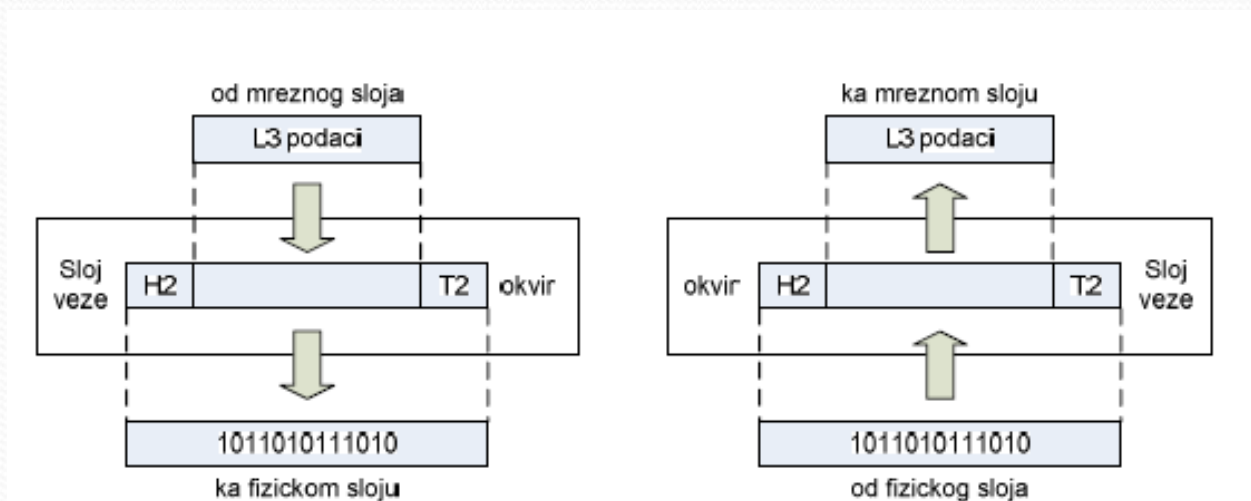
Uvod

- Dvije glavne usluge:
  1. Omogućava višim slojevima pristup prenosnom medijumu (*framing*)
  2. Kontrolira kako se podaci smještaju na prenosni medijum i kako se preuzimaju sa njega (*Media Access Control, error detection*)

Sloj veze podataka

- Transformiše fizički sloj u pouzdani link za isporuku podataka od čvora do čvora
- Detektuje i ako je to moguće koriguje greške u prenosu.
- Koordinira rad brzog predajnika i sporog prijemnika.
- Obezbjeđuje kontrolu djeljivog fizičkog medijuma (kod multipoint linkova)
- Okviri imaju strogo ograničenu veličinu, definisanu hardverom

H-Header
T-Trailer

Sloj veze podataka

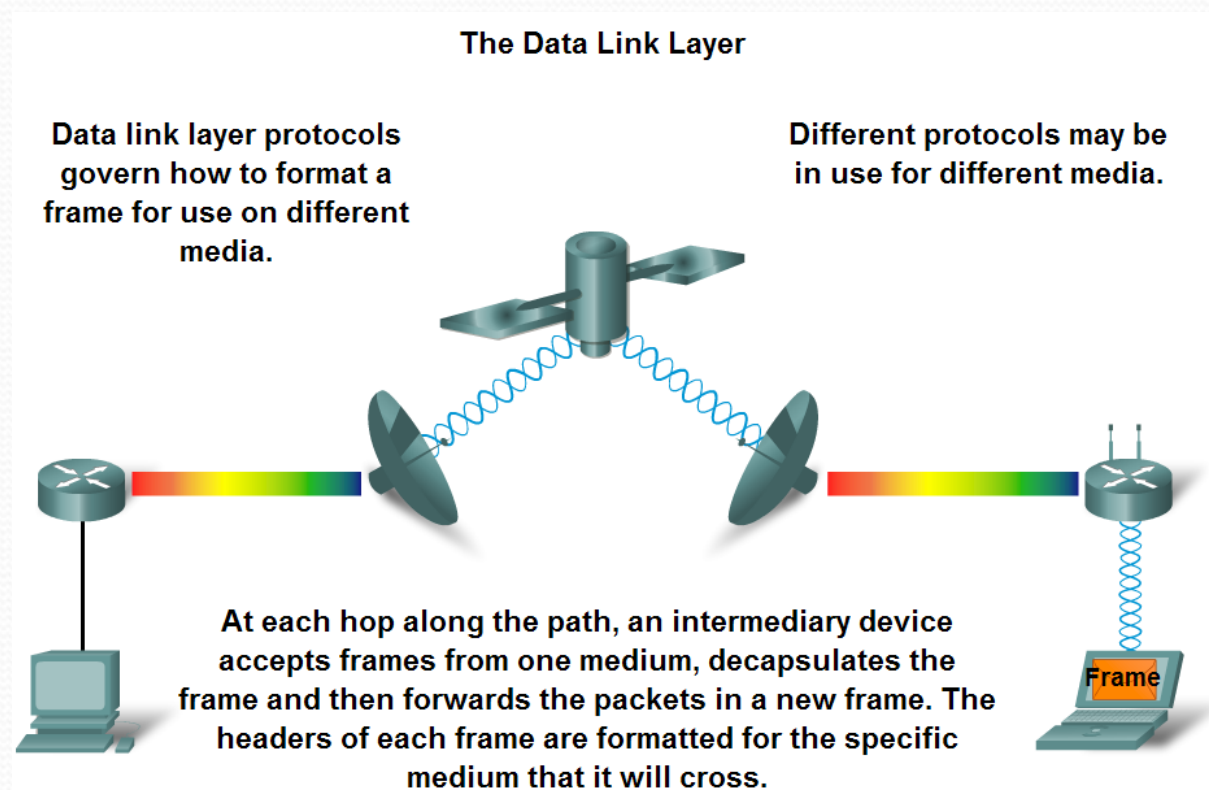
Funkcije:

- A. Uokviravanje- šalje blokove podataka sa podacima potrebnim za sinhronizaciju. Podjela niza bitova na jedinice: okviri (ili frejmovi).
- B. Fizičko adresiranje (fizička adresa: jedinstveni identifikator čvora u broadcast mreži)
- C. Kontrola protoka (regulisanje intenziteta saobraćaja između dva čvora)
- D. Kontrola grešaka
- E. Kontrola pristupa medijumu

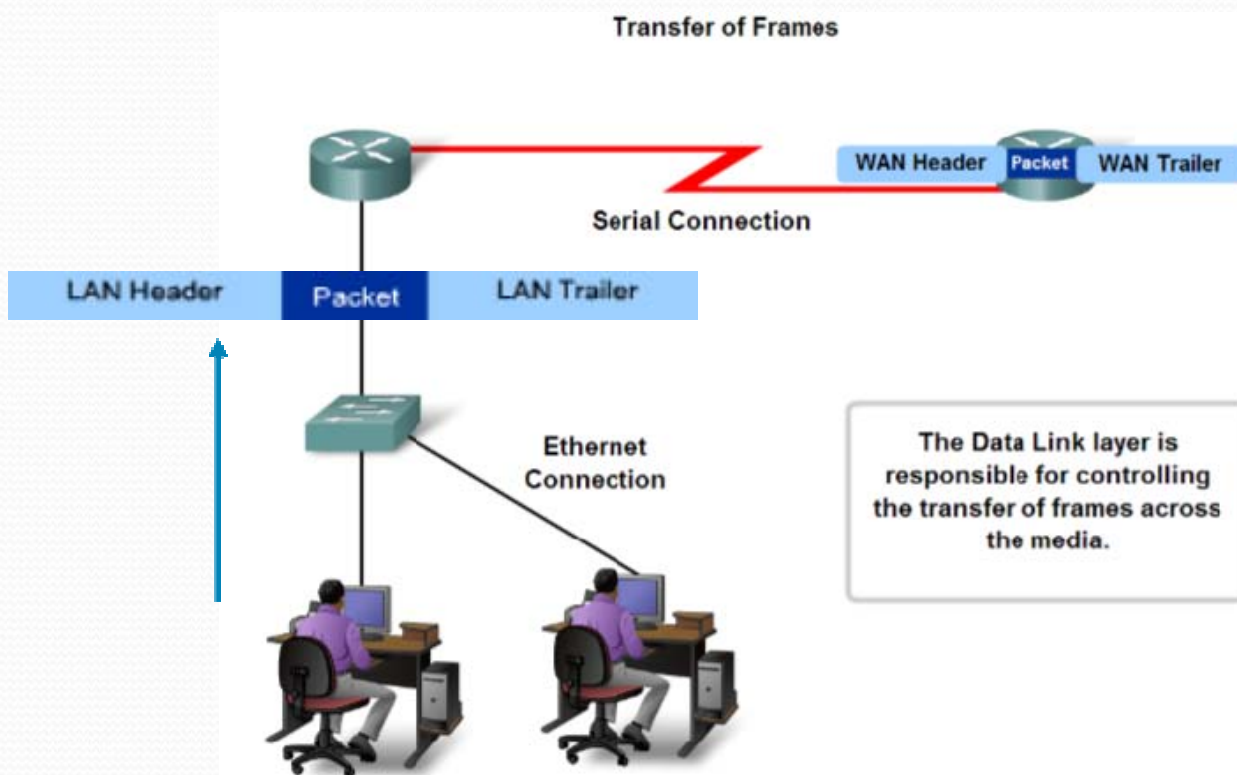
Veza sa uslugama viših slojeva

- Ruteri rade enkapsulaciju i dekapulaciju frejmova
- Bez data link sloja IP protokol bi morao da zna preko kakvog medijuma se paketi šalju!

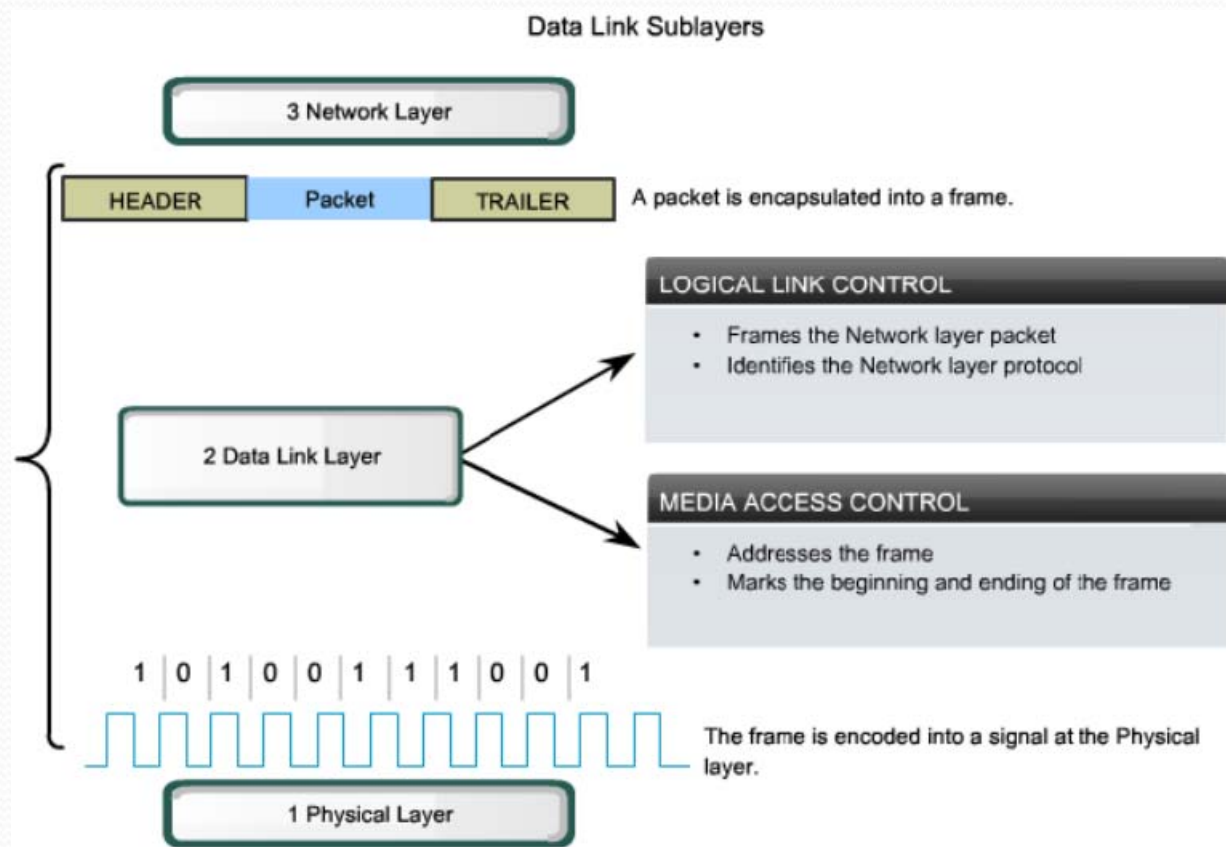
Pristup medijumima

- MAC metode definišu procese pomoću kojih mrežni uređaji mogu da pristupe medijumu i šalju frejmove u različita mrežna okruženja

Podslojevi

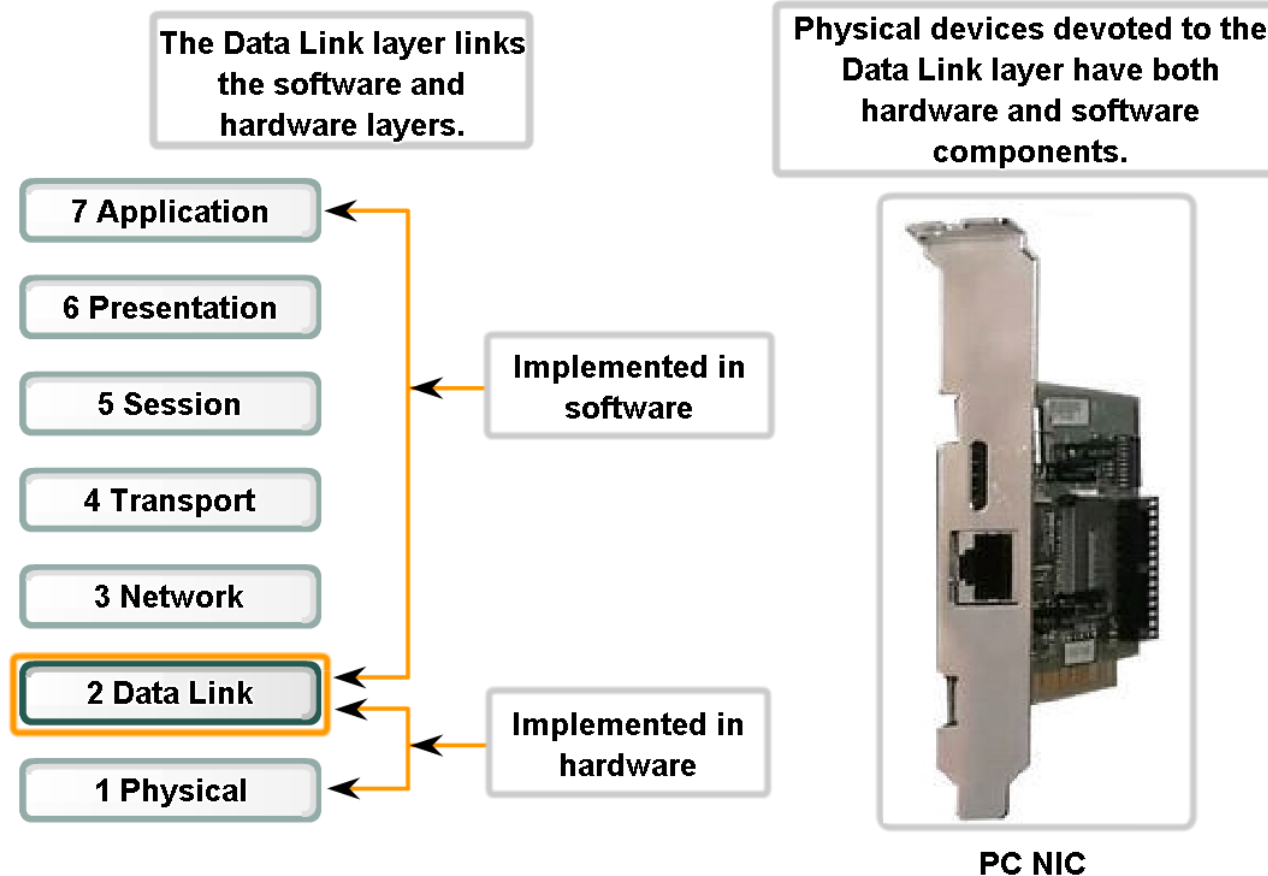
- LLC (*Logical Link Control*) – SW
- MAC (*Media Access Control*) – HW

Veza viših slojeva i prenosnog medijuma

Connecting Upper Layer Services to the Media

Standardi

Data Link Layer	LLC Sublayer	Ethernet	IEEE 802.2				
	MAC Sublayer		IEEE 802.3 (Ethernet)	IEEE 802.3u (FastEthernet)	IEEE 802.3z (GigabitEthernet)	IEEE 802.3ab (GigabitEthernet over Copper)	Token Ring/iEEE 802.6
Physical Layer	Physical Layer		FDDI				

OSI Layers

LAN Specification

Standardi

Standards for the Data Link Layer

ISO:	HDLC (High Level Data Link Control)
IEEE:	802.2 (LLC), 802.3 (Ethernet) 802.5 (Token Ring) 802.11(Wireless LAN)
ITU:	Q.922 (Frame Relay Standard) Q.921 (ISDN Data Link Standard) HDLC (High Level Data Link Control)
ANSI:	3T9.5 ADCCP (Advanced Data Communications Control Protocol)

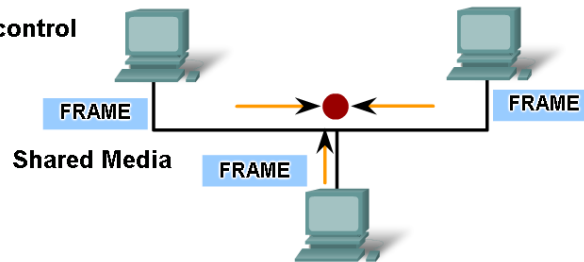
MAC metode

- *Media Access Control* = regulisanje smještanja *frame*-ova na medijum (analogija - regulisanje saobraćaja na autoputu)
- Metoda koja se koristi za MAC zavisi od dijeljenja medijuma i topologije

Media Access Control Methods

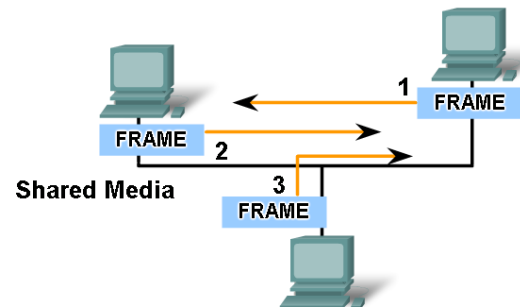
No control at all would result in many collisions. Collisions cause corrupted frames that must be resent.

No control

Methods that enforce a high degree of control prevent collisions, but the process has high overhead.

Take turns

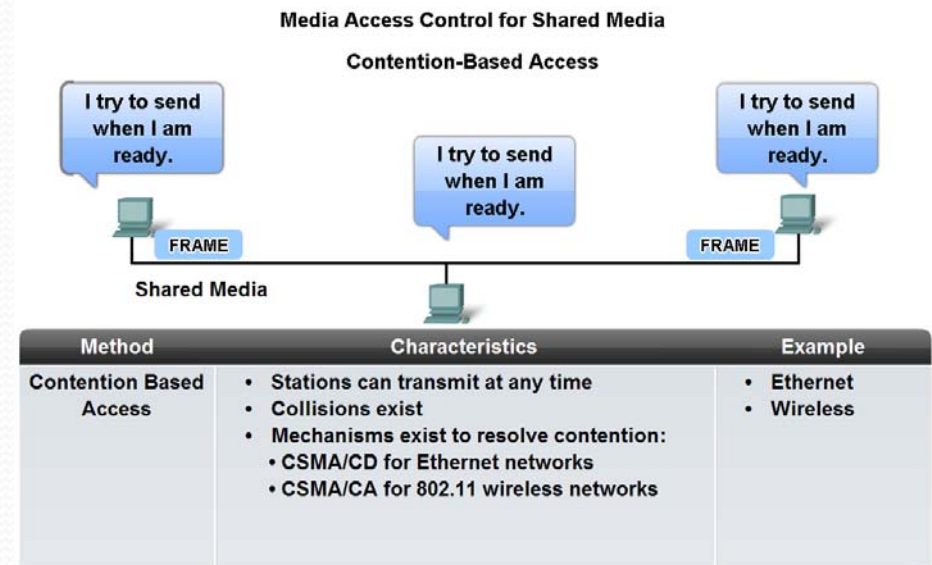
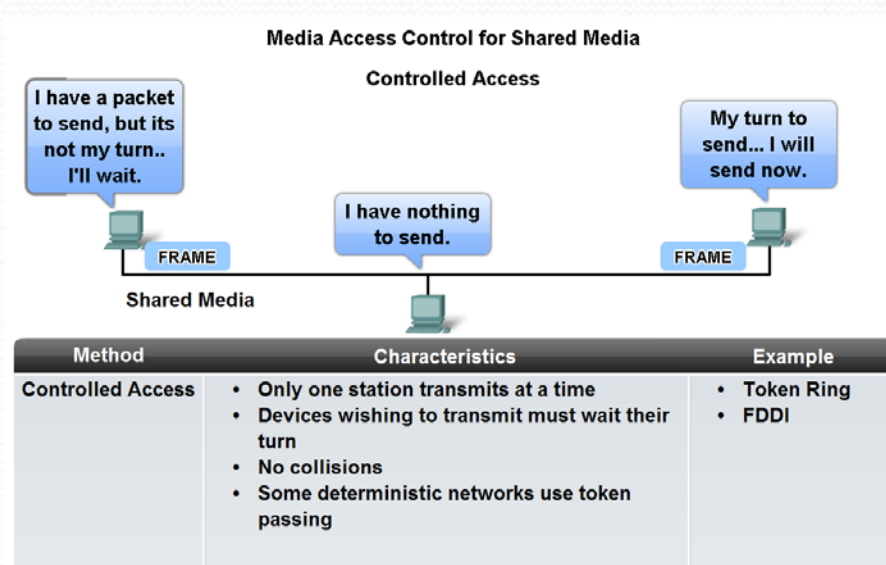

Methods that enforce a low degree of control have low overhead, but there are more frequent collisions.

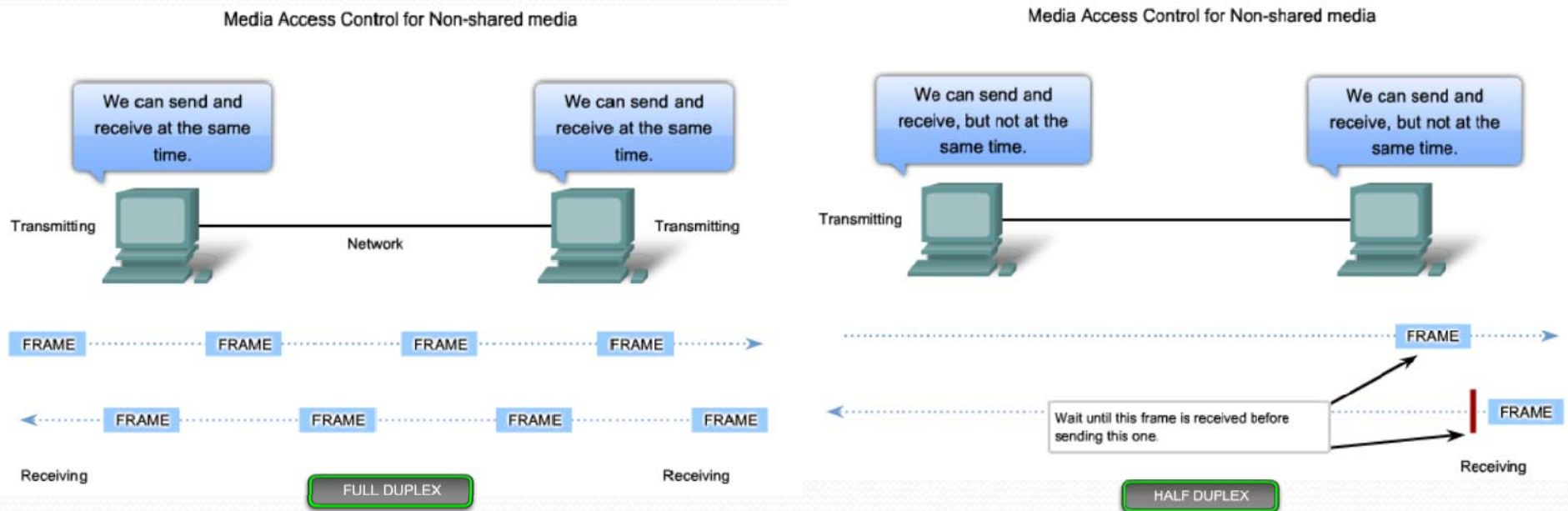
MAC za dijeljeni medijum

- Dvije osnovne metode:
  1. *Controlled* – svaki čvor ima definisano vrijeme kada šalje (deterministička metoda)
  2. *Contention-based* – svi čvorovi konkurišu za medijum (nederministička metoda); kolizija - CSMA/CD, CSMA/CA

MAC za nedijeljeni medijum

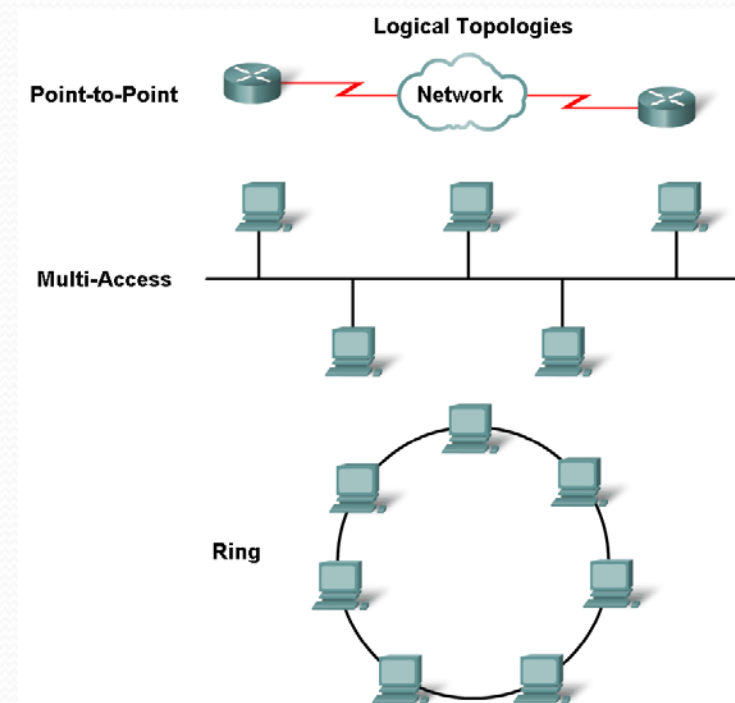
- *Point-to-point* link, kanal nema između koga da se dijeli
- Dvije opcije:
  - *full duplex* – oba uređaja istovremeno šalju i primaju
  - *half duplex* – uređaji mogu da šalju i primaju, ali ne istovremeno

Logička vs. fizička topologija

- Fizička topologija – predstava uređaja i veza između njih kako ih vidimo
- Logička topologija – predstava kako se podaci zapravo šalju
- Mogu se razlikovati za istu topologiju (npr. hub)
- Logičke topologije:

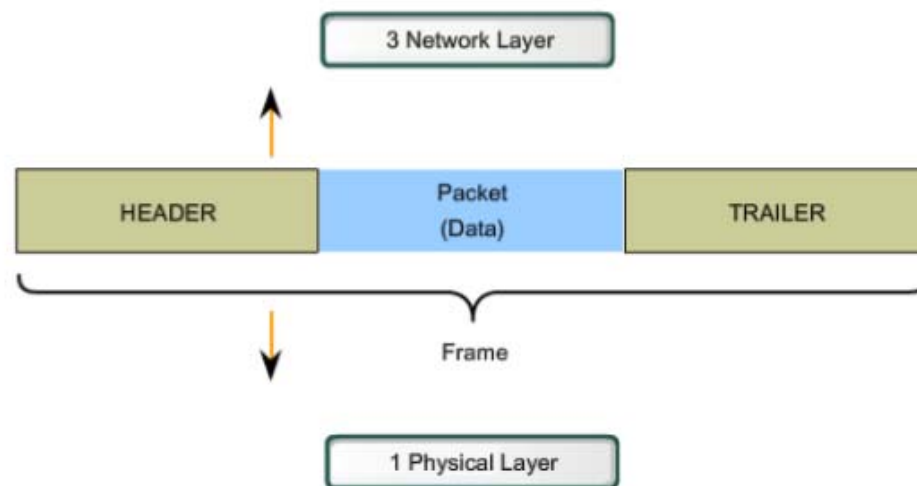
- *point-to-point*
- *multi-access* (CSMA/CD(A))
- *ring* (token)

Frame – kreiranje

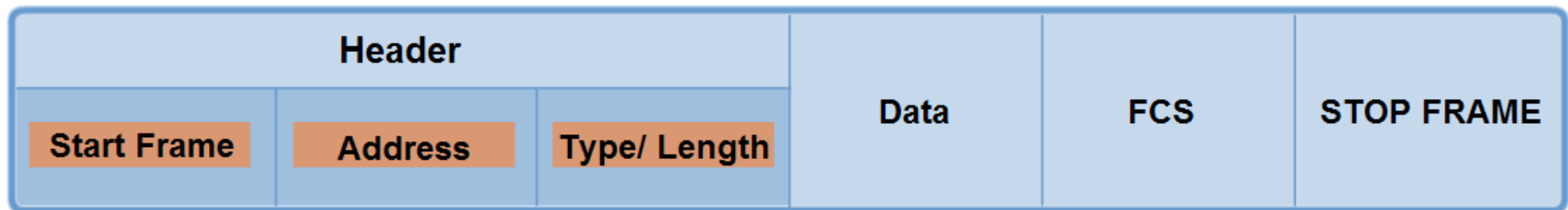
- Protokoli *data link* sloja zahtjevaju kontrolne informacije da bi funkcionisali:
  - koji čvorovi komuniciraju
  - kada komunikacija počinje, a kada završava
  - koje su se greške desile prilikom komunikacije
  - koji čvorovi sljedeći komuniciraju
- Struktura *frame*-a

Frame – header

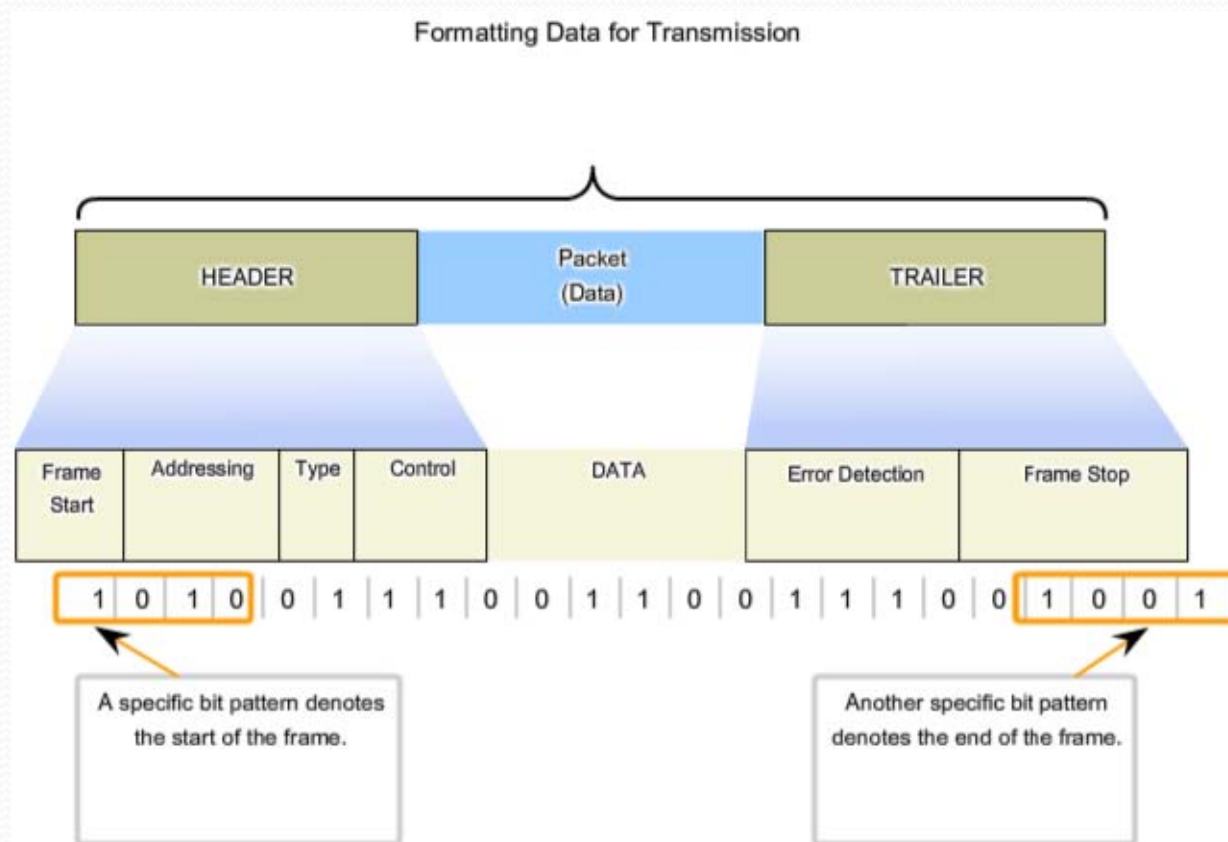
- *Start frame* – obavještava druge uređaje da *frame* počinje
- *Adresa* – *source i destination Data Link* adrese
- *Type* – tip protokola trećeg sloja
- *Length* – veličina *frame*-a

The Role of the Header

Frame – tipična polja

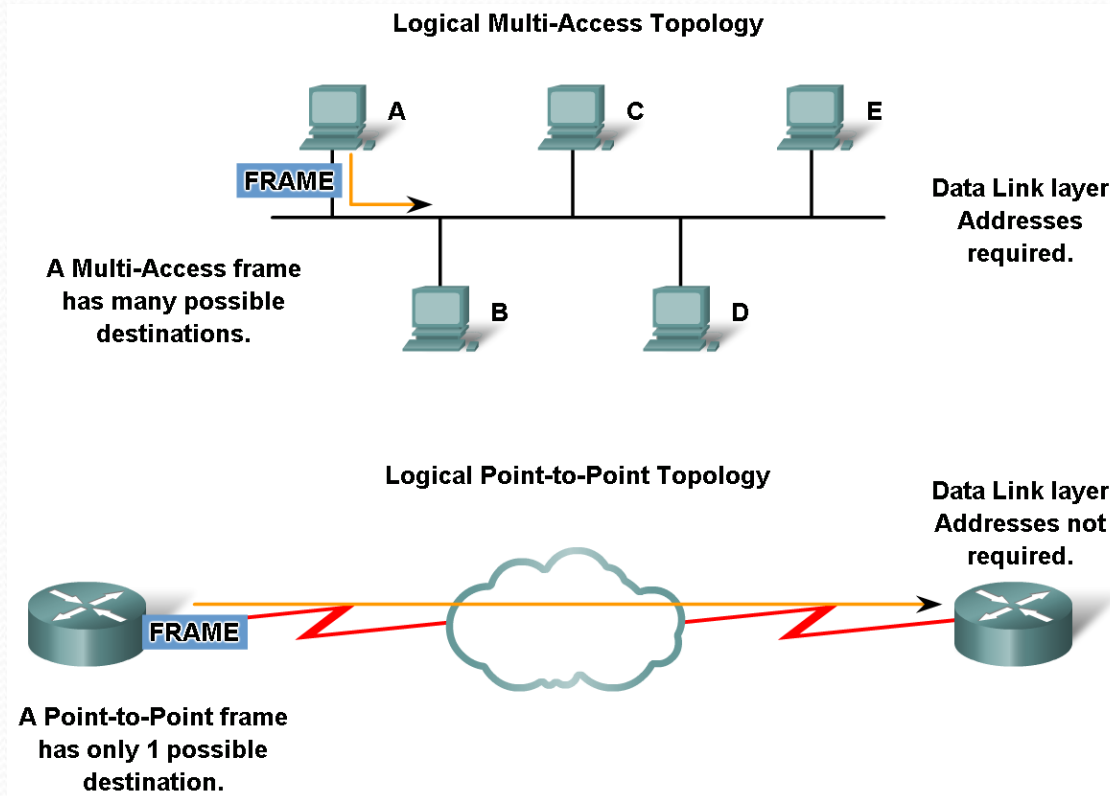
- konverzija podataka u niz nula i jedinica
- gdje *frame* počinje, a gdje završava?

Frame – adresiranje

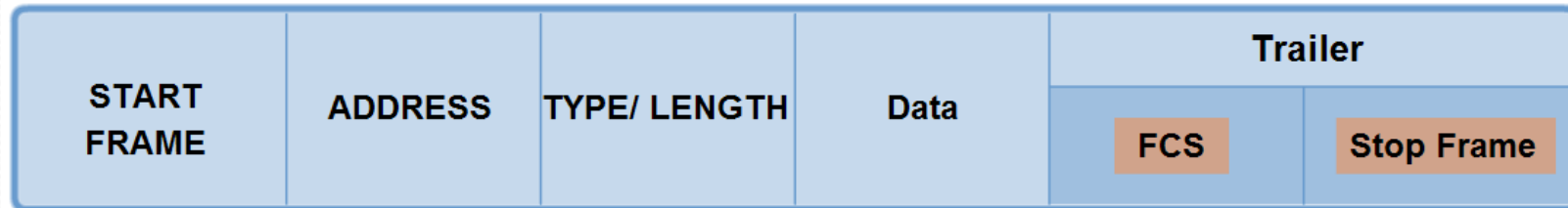
- ne postoji hijerarhijsko adresiranje, uređaj pri promjeni mreže zadržava istu *Data Link* adresu (lokalno značenje)
- potreba za *data link* adresiranjem zavisi od logičke topologije mreže!

Frame – trailer

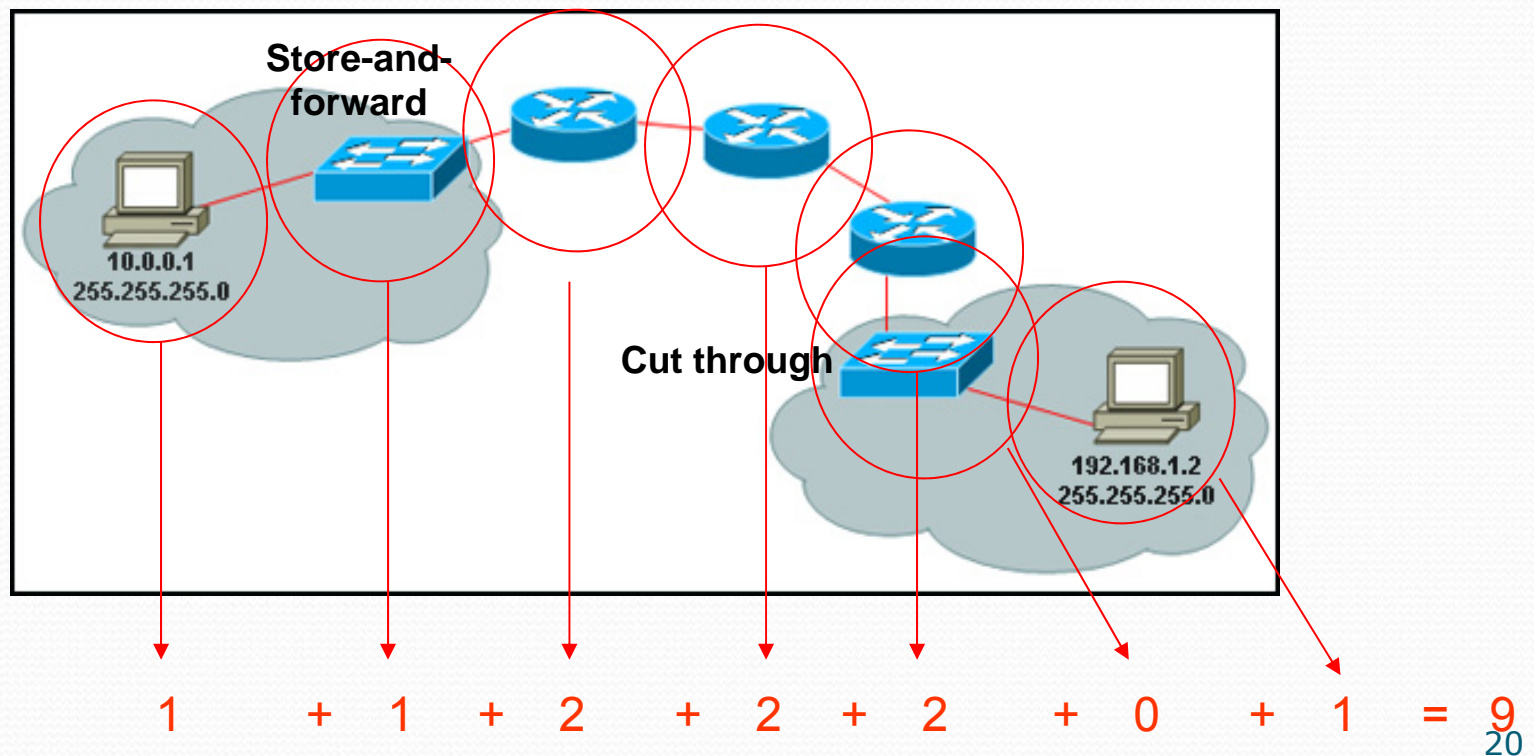
- glavna funkcija – otkrivanje grešaka
- *error detection vs. error correction*
- FCS (*Frame Check Sequence*) polje
- CRC (*Cyclic Redundancy Check*) vrijednost
- Ako se greška ne otkrije, to postaje zadatak viših slojeva

The Role of the Trailer

Primjer

- Koliko puta će se vršiti izračunavanje CRC-a u datoj topologiji na slici pri slanju paketa od jednog do drugog hosta? Jedan svič radi u *store-and-forward*, a drugi u *cut-through* režimu. Obrazložiti etape u računanju.

Data Link protokoli

- *Ethernet*
- *Point-to-Point Protocol (PPP)*
- *High-level Data Link Control (HDLC)*
- *Frame Relay*
- *Asynchronous Transfer Mode (ATM)*

